

הלכה למשה מסיני בדפנות הסוכה ושב

1 סוכה ד, ב - ו, ב

[סוכה] שאינה גבוהה עשרה טפחים [פסולה]. מנלן, איתמר ... ארון תשעה וכפורת טפח הרי כאן עשרה, וכתוב ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת ותניא ר' יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה ... וממאי דחללה עשרה בר מסככה אימא בהדי סככה, אלא ... [ארון וכרובים] כמה הוי עשרים פושכי, דל עשרה דארון וכפורת פשו להו עשרה, וכתוב והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת, קרייה רחמנא סככה למעלה מעשרה ... הניחה לר' מאיר דאמר כל האמות היו בינוניות אלא לר' יהודה דאמר אמה של בנין ששה טפחים ושל כלים חמשה מאי איכא למימר, ארון וכפורת כמה הוי להו תמניא ופלגא פשו להו חד סרי ופלגא, אימא סוכה עד דהויא חד סרי ופלגא. אלא לרבי יהודה הלכתא גמירי לה, דאמר ר' חייא בר אשי אמר רב שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני ... הניחא לרבי יהודה אלא לרבי מאיר מאי איכא למימר, כי אתאי הלכתא לגוד (להיכא דצריך למיגד או גוד אחית או אסיק כגון אכסדרה בבקעה דאמרינן בה פי תקרה יורד וסותם, רש"י) ולבוד (פחות מג', רש"י) ודופן עקומה (פחות מד' אמות, רש"י).

2 שוע"ר סי' שמה

א עמוד או תל שהוא גבוה עשרה ורחב ד' על ד' הרי הוא כמוקף מחיצות גבוהות עשרה, שהלכה למשה מסיני היא שאנו אומרים גוד אסיק, דהיינו שאנו רואים את ד' צדדי העמוד הגבוהים י' טפחים כאלו נמשכו והועלו למעלה על ראשו ועומדים כמחיצות סביב לו ונמצא ראשו מוקף מד' צדדים וחללו ד' על ד'.

ג עמוד גבוה עשרה שיש בראשו ד' על ד' ומתקצר והולך למטה, וכשמגיע ג' טפחים סמוך לארץ יש בו ג' טפחים על ג' טפחים, הרי הוא רשות היחיד על ראשו, לפי שהלכה למשה מסיני היא שאומרים גוד אחית, דהיינו משוך את ראש העמוד מכל צדדיו והורד למטה עד לארץ והרי זה כאילו מחיצות מקיפות אותו מכל צדדיו עד ראשו, וכיון שבראשו יש ד' על ד' הרי הוא שם רשות היחיד גמורה.

ד כל מחיצה שאינו מגעת ג' טפחים לארץ אינו מחיצה לחלוק רשות בפני עצמה לפי שהגדיים יכולים לבקוע תחתיה, אבל פחות מג' טפחים שאינן יכולין לעבור שם, אפילו אין בה אלא ז' טפחים ומשהו, אנו אומרים לבוד וכאלו הגיע לארץ.

כג גג הבולט על מחיצות הבית בענין שאין מחיצות הבית ניכרים ונראים לעומדים על הגג כשמסתכלין תחת רגליהם, כגון גגין שלנו אין אומרים במחיצות אלו גוד אסיק, ולכן על גבי הגג אינו רשות היחיד אפילו הוא גבוה ורחב הרבה, אלא כרמלית הוא ... ויש מי שאומר שגג הבולט אינו ככרמלית אלא אם כן בולט ד' טפחים ... אבל אם אין בבליטה ד' טפחים אינה ככרמלית ... כיון שהבית שתחתיו רשות היחיד הרי רשות היחיד עולה עד לרקיע, ולא הוצרכו לומר גוד אסיק אלא בדבר שתחתיו אינו רשות היחיד גמורה בהיקף מחיצות סביבה כגון עמוד ברשות הרבים וכיוצא בה ... ויש לסמוך על דבריו להקל בדברי סופרים.

3 פרי מגדים סי' שמה משבצות זהב ס"ק י

ומסתימות הפוסקים משמע דכל שבולט משהו ואין ניכר כו'.

4 שוע"ר סי' שסא

ה הטעם שאומרים פי תקרה יורד וסותם הוא משום שדומה לפתח ... אפילו היא יתירה מעשר, רק שאינה במילואה. ויש אומרים שאפילו היא במילואה אפילו נפרצו ב' מחיצות זו אצל זו במילואם ונשאר קירו עליהם אומרים בו פי תקרה יורד וסותם אם נשאר שם ב' מחיצות דבוקות זו בזו.

5 שוע"ר סי' שסב

ז תל שגבוה ה' טפחים ועשה עליו מחיצה ה' טפחים הרי זה על גביו רשות היחיד גמורה לכל דבר שהרי יש כאן מחיצה י' טפחים היינו ה' טפחים מן גובה עצמו שאומרים בו גוד אסיק מחיצה למעלה.

6 שו"ע סי' תרל

ו נעץ ד' קונדסין בין באמצע הגג בין על שפת הגג וסיכך על גבן פסולה. ויש מכשירין בנעץ על שפת הגג משום דאמרינן גוד אסיק מחיצתא.

ט היו דפנותיה גבוהים ז' ומשהו והעמידם בפחות מג' סמוך לארץ כשרה אפילו הגג גבוה הרבה ... היו הדפנות גבוהות מן הארץ ג"ט פסולה (שהגדיים בוקעים תחתיו, מ"א).